

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Poznań, dnia 9 czerwca 2025 r.

Poz. 4890

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE NR NP-III.4131.1.128.2025.3

WOJEWODY WIELKOPOLSKIEGO

z dnia 30 maja 2025 r.

Na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, ze zm.)

orzekam

nieważność uchwały nr XIV/83/2025 Rady Miejskiej Gminy Dobrzyca z dnia 29 kwietnia 2025 r. w sprawie uchwalenia regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Dobrzyca - ze względu na istotne naruszenie prawa.

Uzasadnienie

W dniu 29 kwietnia 2025 r. Rada Miejska Gminy Dobrzyca podjęła uchwałę nr XIV/83/2025 w sprawie uchwalenia regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Dobrzyca, dalej jako "uchwała". Regulamin udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Dobrzyca stanowi załącznik do uchwały, dalej jako "Regulamin".

Uchwałę podjęto na podstawie: "art. 18 ust. 2 pkt 14a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r., poz. 1465 ze zm.) oraz art. 90f ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2024 r., poz. 750 ze zm.)".

Uchwała została doręczona Wojewodzie Wielkopolskiemu w dniu 5 maja 2025 r.

Dokonując oceny zgodności z prawem przedmiotowej uchwały, organ nadzoru stwierdził, co następuje:

Uchwała została podjęta na podstawie przepisu art. 90f ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2024 r. poz. 750, ze zm.), dalej: "u.s.o.", zgodnie z którym: "Rada gminy uchwała regulamin udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie gminy, kierując się celami pomocy materialnej o charakterze socjalnym, w którym określa w szczególności: 1) sposób ustalania wysokości stypendium szkolnego w zależności od sytuacji materialnej uczniów i ich rodzin oraz innych okoliczności, o których mowa w art. 90d ust. 1; 2) formy, w jakich udziela się stypendium szkolnego w zależności od potrzeb uczniów zamieszkałych na terenie gminy; 3) tryb i sposób udzielania stypendium szkolnego; 4) tryb i sposób udzielania zasiłku szkolnego w zależności od zdarzenia losowego".

Należy podkreślić, że uchwała podejmowana na podstawie art. 90f u.s.o. stanowi akt prawa miejscowego. W państwie prawa organy władzy publicznej działają w granicach i na podstawie prawa. Z konstytucyjnej zasady praworządności - art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483, ze zm.) wynika, że zadania i kompetencje, sposób ich wykonania oraz więzi między podmiotami administracji publicznej są uregulowane prawnie. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego, realizując przysługujące mu kompetencje powinien ściśle uwzględniać wytyczne zawarte w upoważnieniu kompetencyjnym. Przekroczenie kompetencji lub jej niewypełnienie przez radę

przy podejmowaniu uchwały powinno być traktowane jako istotne naruszenie prawa, skutkujące nieważnością uchwały odpowiednio: w zakresie, w którym przekroczono przyznane kompetencje albo w całości. Powyższe stanowisko organu nadzoru, potwierdza uzasadnienie wyroku NSA oz. we Wrocławiu z dnia 14 kwietnia 2000 r., I SA/Wr 1798/99, LEX nr 49428, w którym stwierdzono, że: "opierając się na konstrukcji wad powodujących nieważność można wskazać rodzaje naruszeń przepisów, które trzeba zaliczyć do istotnych, skutkujących nieważnością uchwały organu gminy. Do nich należy naruszenie przepisów wyznaczających kompetencję do podejmowania uchwał, podstawy prawnej podejmowania uchwał, przepisów prawa ustrojowego, przepisów prawa materialnego - przez wadliwą ich wykładnię - oraz przepisów regulujących procedurę podejmowania uchwał".

Ustawodawca w art. 90f u.s.o. enumeratywnie wskazał zakres regulacji, która winna być unormowana w przedmiotowej uchwale. Z użytego w tym przepisie wyrażenia "w szczególności" nie można wyprowadzić wniosku o fakultatywnym zakresie jego regulacji w odniesieniu do kwestii, które powinny być określone w regulaminie. Wręcz przeciwnie, przepis u.s.o. zobowiązuje do określenia w nim wszystkich elementów wskazanych w delegacji ustawowej. Pomińnięcie w uchwale któregoś z wymienionych przez ustawodawcę elementów regulaminu skutkuje brakiem pełnej realizacji upoważnienia ustawowego i ma istotny wpływ na ocenę zgodności z prawem podjętego aktu. Niewyczerpanie zakresu przedmiotowego przekazanego przez ustawodawcę do uregulowania w drodze uchwały będącej aktem prawa miejscowego stanowi istotne naruszenie normy kompetencyjnej, skutkujące nieważnością całej uchwały.

Stosownie do treści § 3 ust. 1 Regulaminu: "1. Stypendium szkolne może być udzielone w formie:

1) całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów udziału w zajęciach edukacyjnych, w tym również wyrównawczych, wykraczających poza zajęcia realizowane w szkole w ramach planu nauczania, a także udziału w zajęciach edukacyjnych realizowanych poza szkołą, w tym kosztów nauki języków obcych, zajęć sportowych, artystycznych, tanecznych, a także edukacyjnych, wycieczek szkolnych, wyjazdów na zieloną szkołę, wyjść do kina i teatrów realizowanych przez szkołę, zakup podręczników, ćwiczeń, słowników, encyklopedii, lektur szkolnych, obuwia i stroju sportowego na zajęcia z wychowania fizycznego, przyborów i pomocy szkolnych, tornistra, instrumentów muzycznych, odzieży specjalnej na dodatkowe zajęcia i innych pomocy dydaktycznych po zaakceptowaniu przez szkołę, do której uczeń uczęszcza, sprzętu komputerowego służącego do celów edukacyjnych;

2) pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym, w tym w szczególności zakupu: podręczników, ćwiczeń, słowników, encyklopedii, lektur szkolnych, przyborów i pomocy szkolnych;

3) całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów związanych z pobieraniem nauki poza miejscem zamieszkania w przypadku uczniów szkół ponadpodstawowych oraz słuchaczy kolegiów służb społecznych, w tym opłat za zakwaterowanie w bursie, internacie oraz opłat za przejazdy z miejsca zamieszkania do szkoły lub kolegium i z powrotem, przejazdu środkami komunikacji publicznej;

4) świadczenia pieniężnego, jeżeli organ przyznający stypendium uzna, że udzielenie stypendium w formach określonych w pkt 1-3 jest niemożliwe, a w przypadku słuchaczy kolegiów – nie jest celowe".

W § 4 ust. 3 Regulaminu rada przyjęła, że: "Stypendium realizowane w formie, o której mowa w § 3 ust. 1 pkt 1 i 3 regulaminu, będzie realizowane poprzez zwrot wnioskodawcom lub innym podmiotom wskazanym przez wnioskodawców kosztów poniesionych na cele edukacyjne wydatków, po przedstawieniu dokumentów potwierdzających poniesione wydatki".

Zdaniem organu nadzoru, takie rozwiązanie nie stanowi jednak prawidłowej realizacji normy kompetencyjnej wynikającej z art. 90f pkt 3 u.s.o. Należy podkreślić, że pomoc udzielana na podstawie przepisów art. 90d u.s.o. ma charakter bezpośredni, nie może być zatem uzależniona od uprzedniej zapłaty przez wnioskodawcę kosztów zakupionych usług lub rzeczy. Oznacza to, że rada nie może ustalić w regulaminie udzielania pomocy materialnej, że wydatki poniesione przez ucznia lub jego rodziców będą refundowane na podstawie przedłożonych dokumentów, jeżeli refundacja ta wprowadzana jest na zasadzie wyłączności. Taki sposób udzielania stypendiów jest niezgodny z formą pomocy określoną w art. 90d ust. 2-5 u.s.o.

Stanowisko organu nadzoru znajduje potwierdzenie w orzecznictwie sądów administracyjnych. W uzasadnieniu wyroku z 4 listopada 2014 r., IV SA/GI 181/14, CBOSA, WSA w Gliwicach wyraził pogląd, według którego: "stypendium ma być udzielone uczniowi w celu umożliwienia poniesienia wydatków, gdyż zwraca się o taką pomoc właśnie z tego powodu, że znajduje się w trudnej sytuacji

materialnej i nie dysponuje środkami finansowymi. W związku z tym, przepis dotyczący udzielenia pomocy poprzez refundację poniesionych przez wnioskodawcę wydatków, byłby dopuszczalny tylko wówczas, gdyby rada pozostawiła do wyboru wnioskodawcy taki sposób udzielenia, wybranej formy świadczenia”.

Również w uzasadnieniu wyroku WSA w Poznaniu z 24 czerwca 2020 r., IV SA/Po 96/20, CBOSA, zwrócono uwagę, że: "istota udzielenia stypendium szkolnego sprowadza się do tego, że pomoc ta nie może być uzależniona od konieczności uprzedniego kredytowania przez ubiegającego się o nią ucznia. Pokrycie kosztów powinno nastąpić poprzez ich bezpośrednią zapłatę na rzecz podmiotu udzielającego świadczenia, objętego tą formą pomocy (np. podmiotu udzielającego zakwaterowania) bądź też w sposób uzgodniony z wnioskodawcą, co w takim przypadku nie wyklucza właśnie możliwości refundacji poniesionych uprzednio przez niego wydatków".

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy, uznać należy, że przepis § 4 ust. 3 Regulaminu, ustalający sposób udzielania stypendium wyłącznie na zasadzie refundacji poniesionych przez wnioskodawcę wydatków, został wydany z istotnym naruszeniem prawa. Stwierdzone uchybienie, zdaniem organu nadzoru, ma wpływ na ważność całej uchwały, albowiem uchwała nie realizuje w pełni dyspozycji art. 90f pkt 3 u.s.o.

W tym stanie rzeczy, orzeczono jak w sentencji.

Pouczenie

1. Stwierdzenie nieważności uchwały, zgodnie z art. 92 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, wstrzymuje jej wykonanie z mocy prawa w zakresie objętym stwierdzeniem nieważności, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.

2. Niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze może być zaskarżone do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z powodu niezgodności z prawem w terminie 30 dni od daty jego doręczenia, za pośrednictwem Wojewody Wielkopolskiego.

Wojewoda Wielkopolski
(-) Agata Sobczyk
(dokument podpisany elektronicznie)

Otrzymują:

Rada Miejska Gminy Dobrzyca

Burmistrz Gminy Dobrzyca